

**OMAN OPETTAJUUDEN TARKASTELUA
AMMATILLISEN ERITYISOPETTAJAN TYÖN
NÄKÖKULMASTA**

Kristiina Honkanen

Ammatillisen opettajankoulutuksen
kehittämishanke
Maaliskuu 2013
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Tampereen ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ammatillinen opettajakorkeakoulu

Honkanen, Kristiina
Oman opettajuuden tarkastelua ammatillisen erityisopettajan työn
näkökulmasta

Opettajankoulutuksen kehittämishanke 14 sivua.
Maaliskuu 2013

Kehittämishankkeeni tavoitteena on oman opettajuuden kehittäminen. Tarkastelen opettajuuden kehittymistä ja käyttöteoriaani erityisopetuksen näkökulmasta. Omien opettajakokemusten avulla pyrin kuvaamaan oman opettajuuteni kehittymistä.

Kehittämishankkeen toisessa kappaleessa selvitin ammatillisen opettajuuden käsitettä, erityisopettajuuden perustaa, opettajuuden käyttöteoriaa ja ohjauksen teoriaa. Kolmannessa kappaleessa esittelin erityisopettajan työn luonnetta. Neljännessä kappaleessa käyn läpi kolme opetustilannetta ammatillisessa erityisoppilaitoksessa. Näiden avulla pyrin tarkastelemaan oman opettajuuden kehittymistä sekä käyttöteoriaani.

En toimi tällä hetkellä opettajana. Kehittämishankkeessa kuvaamani opettajakokemuksen sekä opintoihin liittyvän opetusharjoittelun myötä olen saanut arvokasta kokemusta opettajan työstä. Opettajan ammatti vaatii jatkuvaa itsensä ja työnsä kehittämistä, toivon siis, että jaksan pitää tämän mielessä. Oma käyttöteoria eli ihmis-, oppimis- ja tietokäsitykseni ovat pohja omalle opettajuudelle. Tulevaisuus sitten näyttää hakeudunko ja saanko opettajan työtä ja minkälaisesta oppilaitoksesta.

Asiasanat: opettajuus, erityisopettajuus, käyttöteoria

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	4
2 AMMATILLISEN ERITYISOPETTAJUUDEN PERUSTA	5
3 AMMATILLISEN ERITYISOPETTAJAN TYÖN LUONNE	8
4 OPETTAJUUTENI TARKASTELUA AMMATILLISEN ERITYISOPETUKSEN NÄKÖKULMASTA	9
4.1 Englannin kielen opetuksen ohjausta valmentava I -linjalla	9
4.2 Kädentaitojen opetuksen ohjausta vapaavalintaisina opintoina ...	10
4.3 Tieto- ja viestintäteknikkaa valmentava I -linjalla	11
5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	13
LÄHTEET	15

1 JOHDANTO

Kehittämishankkeeni tavoitteena on oman opettajuuden kehittäminen. Tarkastelen opettajuuden kehittymistä ja käyttöteoriaani erityisopetuksen näkökulmasta. Omien opettajakokemusten avulla pyrin kuvaamaan oman opettajuuteni kehittymistä.

Opettajaopintojen alkaessa kokemukseni opettajan työstä oli aika lailla vähäistä. Olin aika epävarma, mitä opettajuus minun kohdallani tarkoittaa. Oma oppimisprosessini on ollut opintojen aikana antoisaa. Etenkin kolmen kuukauden työjakso Bovallius-ammattiopistolla on ollut ammatillisesti kasvattava. Oma tapa toimia opettajana ja ohjaajana on tullut tutummaksi ja on ollut opettavaista pohtia omaa käyttäytymistään. Olen saanut varmuutta omaan tapaan opettaa. Opettajia ja ohjaajia seuratessa on myös tullut uutta oppia ja keskustelut ovat olleet poikkeuksetta antoisia. Olen myös saanut mahdollisuuden tutustua erilaisiin opiskelijoihin ja toivon mukaan olen pystynyt ohjaamaan heitä opinnoissaan. Keskusteluista opiskelijoiden kanssa olen saanut uusia näkökulmia omiin ajatuksiini.

Perinteisesti oppimista on ajateltu asioiden muistamisena. Nykyisessä oppimisesta koskevassa kirjallisuudessa oppimista kuvataankin yksilöllisenä prosessina, jossa oppija aktiivisesti muovaa tietorakenteitaan. Oppimisessa korostetaan oppijan aktiivista osallistumista ja oppijälähtöisyyttä. Opettajan rooli on olla enemmänkin oppimisen edistäjä kuin tiedonjakaja. Opettaja edesauttaa oppimista oppimisympäristöjen kehittämisen kautta. (Honkanen 2008, 30)

Sano minulle ja minä unohdan.

Näytä minulle ja minä saatan muistaa.

Anna minun itse tehdä, niin ymmärrän.

Kiinalainen sananparsi

2 AMMATILLISEN ERITYISOPETTAJUUDEN PERUSTA

Opettajuus-käsite muodostuu useista tekijöistä. Opettajuus on kulttuurisidonnaista, joten se on erilaista eri yhteiskunnissa. Eri kulttuureissa toteutuvia opettajuuksia ei siksi voi suoraan vertailla. Opettajuus koostuu kahdesta ulottuvuudesta: yhteiskunnan edellyttämä orientaatio opettajan tehtävään ja yksilön eli opettajan orientaatio tehtävään. Opettajuus voidaan tiivistää käsitykseksi opettajan tehtävästä yhteiskunnassa. (Luukkainen 2004, 91)

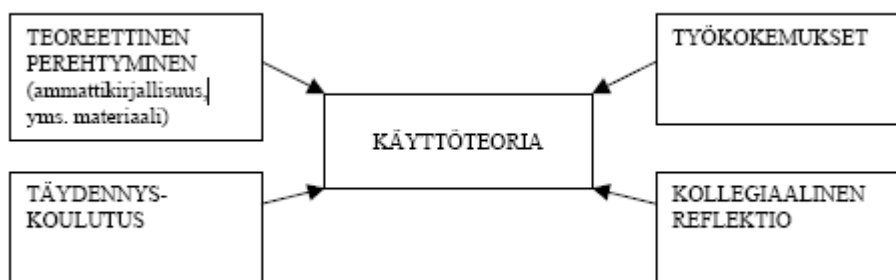
Ammatillisen erityisopetuksen juuret löytyvät jo 1800-luvulta, mutta ammatillisia erityisopettajia on maassamme koulutettu vasta 1970-luvulta alkaen. Ammatillinen erityisopettajakoulutus on ammatillisille opettajille tarkoitettu jatkokoulutus, joka antaa kelpoisuuden toimia ammatillisen koulutuksen erityisopetustehtävissä (Laki 630/1998; Asetus 986/1998). Tällaisia ovat esimerkiksi työ erityisopettajana omalla ammattialalla tai muissa erityisopetuksen asiantuntija-, vastuu- ja koordinoititehtävissä. (Kaikkonen 2010, 72)

Erityisopettajakoulutukseen ei haeta sattumalta vaan pyritään päämäärätietoisesti. Ammatilliseen erityisopettajakoulutuksen hakeutuvalla on takanaan sekä koulutusta ammattiin ja opettajaksi sekä runsaasti työelämäkokemusta. Ammatilliset erityisopettajat ovat motivoituneita tai kokevat olevansa kutsumusammattissaan. Suurin osa erityisopettajista kuvaa omaa opettajuuttaan ensisijaisesti sanaparilla ”ammatillinen erityisopettaja”. (Kaikkonen 2010, 59–60)

Käyttöteoria määritellään ihmisen ihmis-, oppimis- ja tietokäsitykseksi. Käyttöteoria on sisäinen säännöstö, joka ohjaa opettajan toimintaa. Jokaisella opettajalla on siis oma käyttöteoriansa, joka auttaa häntä ymmärtämään opettajan työtä. Oman käyttöteorian tutkiminen ja havaintojen tekeminen auttaa ymmärtämään minkälaisiin arvoihin ja tietoihin oma toiminta perustuu.

Käyttöteoria ohjaa opettajan ammatillisia valintoja ja toimintaa ja on luonteeltaan vähitellen kehittyvää esitietoa. Käyttöteoria on henkilökohtainen tietämystä ja uskomuksia sisältävä järjestelmä laadukkaasta opetuksesta. Käyttöteoria on sekä realistinen että toisaalta toimintapyrkimyksiä suuntaava ideaalikehikko. tällöin opettaja pyrkii saamaan käytössään olevien ”välineiden” avulla teorian elämään. Opettaja muokkaa ja kehittää käyttöteorioitaan reflektoinnin avulla. (Luukkainen 2004, 156)

Opettajan käyttöteorian muodostumista on kuvattu seuraavasti:

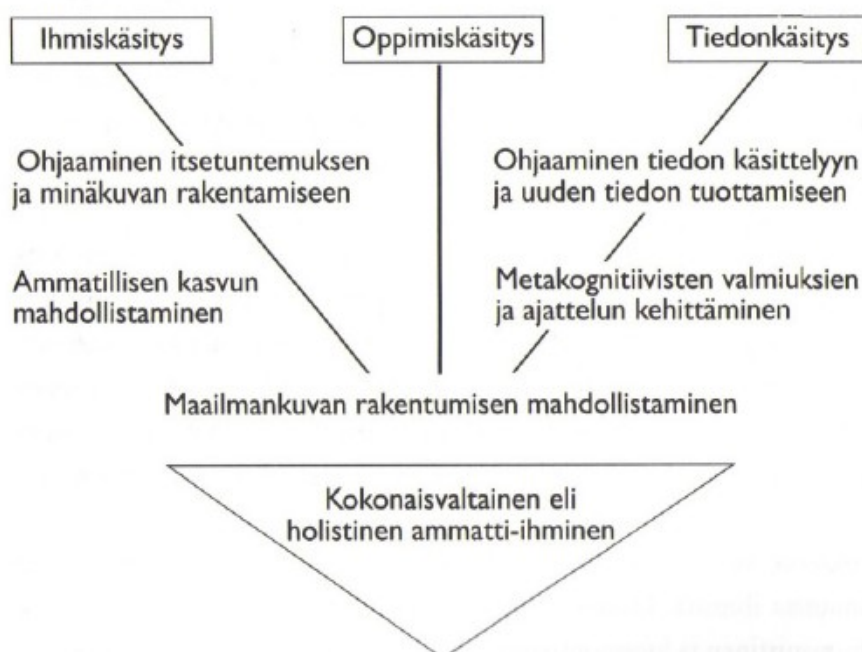
Kuvio 1. Opettajan käyttöteorian rakentuminen (Luukkainen, 2004, 156).

Teoreettinen perehtyminen ja täydennyskoulutus luovat perustavat professionaalille opettajan työn ja opettajuuden analyysille. Käyttöteoria jalostuu keskeisesti työkokemusten ja kollegiaalisen reflektion kautta. Oppimisen ja opettamisen teorian tunteminen on opettajan käyttöteorian perusta. (Luukkainen 2004, 157)

Erytisopetuksen käytännössä on ohjauksella ollut aina keskeisempi rooli kuin opetuksessa yleensä. Oplskelijoiden väliset erot eri suoriutumisalueilla ovat toiminnan luonnollinen lähtökohta, samoin erot saman yksilön eri suoriutumisalueiden välillä. Erytisopettajan työssä opetuksen eriyttäminen yksilötasolle saakka on ollut näin ollen itsestäänselvyys. Oppimisen ohjaus tarkoittaa oppijan ja ohjaajan välistä vastavuoroisuutta eli dialogia sekä ohjaamisen hahmottamista prosessiksi. Dialogin avulla voimme luoda sellaisen

tilanteen, jossa ymmärrämme toisiamme. Ohjauksen prosessimaisuus puolestaan korostaa toiminnan suunnitelmallisuutta. (Ahvenainen 2001, 228–229)

Ojanen (2000) kuvaamat yleiset ohjauksen tavoitteet pätevät myös erityisopetukseen (kuvio 2). Kokonainen, ehjä ihminen on myös erityisopetuksessa ohjauksen tavoitteena.

Kuvio 2. Ohjauksen tavoitteena "kokonainen" ihminen (Ojanen 2000, 6)

3 AMMATILLISEN ERITYISOPETTAJAN TYÖN LUONNE

Erityisopetusta kuvataan yleensä organisatoristen mallien ja kategorioiden avulla. Esimerkkinä osa-aikaisen erityisopetuksen toimintamalleista on koordinaattorin työ, jota on ehdotettu ratkaisuksi oppilaitoksiin, joissa erityisopetus on integroitu muuhun opetukseen ja joissa erityisopetuksellinen osaamistarve on hajautunut. Olennaista on, että koordinaattorin avulla erityisopetuksen vastuu ja työnjako määritellään. Tällöin erityisopetus nähdään koko yhteisön asiana, ei pelkästään erityisopettajan työnä. (Hirvonen 2006,140)

Erityisopetukseen liitetään mielikuva sen paremmuudesta yleisopetukseen verrattuna sen yksilöllisyyden vuoksi. Ammatillisessa erityisopetuksessa yksilöllistämisen käsite on muuttunut, kun on siirrytty ryhmäkohtaisuudesta henkilökohtaisuuteen ja räätälöityihin palveluihin. Perustutkintojen opetussuunnitelmat ovat samat kaikille, yksilöllisyyden säätely tapahtuu vaikkapa tavoitteiden ja toteutustapojen mukauttamisella. (Hirvonen 2006, 140)

Vallitseva ihmiskäsitys ohjaa erityiskasvatuksen päämäärien muotoutumista. Erityiskasvatuksen perimmäinen tavoite on auttaa pedagogisesti poikkeavaa henkilöä kasvatuksellisin keinoin kehittymään yksilöllisten kehitysresurssiensa mukaisesti. Erityiskasvatuksessa yksilön poikkeavuus ja erityispiirteet ovat kasvatuksen lähtökohta. Henkilökohtaisen opetussuunnitelman tekeminen ja sen merkityksen ymmärtäminen varmistavat, että opiskelija saa tarvitsemaansa opetusta. (Ahvenainen 2001, 18-19)

Oppimisympäristö on paikka, tila, yhteisö tai toimintakäytäntö, jonka tarkoitus on edistää oppimista. (Ahvenainen 2001, 196). Hirvosen (2006) mukaan hyvä oppimisympäristö on sellainen, joka on rakenteeltaan yksinkertainen, jossa ryhmäkoot ovat pieniä ja ryhmät pysyviä, jossa on joustavat pedagogiset mahdollisuudet ja työn autonomia. Ahvenaisen (2001) mukaan hyvä oppimisympäristö heijastaa käsityksiä siitä, miten ihmiset oppivat, oppimisympäristö rohkaisee tiedon hankintaan ja kokeiluihin.

4 OPETTAJUUTENI TARKASTELUA AMMATILLISEN ERITYISOPETUKSEN NÄKÖKULMASTA

Olin kolmen kuukauden mittaisen työjakson Bovallius-ammattiopiston Pieksämäen toimipaikassa. Työni kuvaus oli olla opettajan työpari eli tarkoitukseni oli havainnoida opettajan työtä ja auttaa varsinaista opettajaa opetustyössä. Pääsinkin mielestäni näkemään ja kokemaan monipuolisesti erilaisten ryhmien mukana opettajan työtä.

Bovallius-ammattiopisto on S. ja A. Bovalliuksen säätiön ylläpitämä toisen asteen ammatillinen erityisoppilaitos, jonka päätoimipaikat ovat Pieksämäellä, Jyväskylässä ja Turussa. Oppilaitos on perustettu 1905 ja se tarjoaa koulutusta erityistä tukea tarvitseville nuorille ja aikuisille. Oppilaitos tarjoaa valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta, ammatillista peruskoulutusta ja aikuiskoulutusta. Opiskelupaikkoja on 530 ja oppilaitoksessa työskentelee noin 250 työntekijää: opettajia, ohjaajia, asuntolan ohjaajia, yövalvojia, työpajaohjaajia, keittiö- ja siivoushenkilökuntaa ja hallinto- ja toimistohenkilöstöä.

Suurimman osan tunneista olin Ammatilliseen peruskoulutukseen valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen linjalla eli valmentava I -linjan opetusryhmän mukana. Lisäksi olin mukana kiinteistöhoitajien, kodinhuoltajien ja toimitilahuoltajien ammattikoulutuksessa. Seuraavassa tarkastelen tunteja tekemieni havaintojen pohjalta.

4.1 Englanninkielen opetuksen ohjausta valmentava I -linjalla

Opiskelukerrat kestävät kerralla yleensä kolme tuntia peräkkäin tauotettuna. Näin opiskelijat pystyvät omaksumaan pitkäjänteisen työskentelyn, jota kielen opiskelu vaatii. Englannin kielen tunnit alkoivat tavallisesti sillä, että opettaja jakoi ryhmän opiskelijoille yksilölliset tehtävät.

Ryhmän opiskelijoiden englannin kielen taidot vaihtelevat laajasti. Osa opiskelijoista käyttää kieltä sujuvasti sekä kirjallisissa että suullisissa tehtävissä. Parilla opiskelijalla on selkeästi vaikeuksia hahmottaa myös suomen kieltä ja tämä on varmasti vaikuttanut englannin kielen oppimiseen. Muut ovat tasoltaan tällä välillä. Tehtävien tekeminen sujuu kohtalaisen hyvin, mutta vaatii aikaa. Minä olin tunneilla yksittäisten opiskelijoiden opiskelun tukena. Esimerkiksi yhdellä opiskelijalla on vaikeuksia keskittyä tehtäviin pitkäjänteisesti. Häntä on autettava palaamaan tehtävään aina uudestaan. Käymme tämän opiskelijan kanssa tietokoneella tehtäviä Opinaika-oppimisympäristön avulla. Tavoitteena on tehdä tehtäviä järjestyksessä siirtyen helpommista tehtävistä vaikeampiin pikkuhiljaa. Joillakin tunneilla opiskelu sujuu ongelmitta suunnitelman mukaan, joillakin ei. Huomaan käytännössä, että pienikin painostus tehtävien tekemisessä saa opiskelijan hermostumaan. Havaitsen mielestäni aika nopeasti tämän opiskelijan kiinnostuksen aiheita, joiden kautta yritänkin ohjata opiskelijaa takaisin tehtävien pariin. Mitä kärsivällisempi ja rauhallisempi opiskelijoiden kanssa on, sitä paremmin opiskelijat saa ohjattua tavoitteelliseen toimintaan.

4.2 Kädentaitojen opetuksen ohjausta vapaavalintaisina opintoina

Olin mukana kuusi kertaa kädentaitojen opetuksen tunneilla. Tunteja on yhdellä kerralla 4 x 45 minuuttia. Kaksi kertaa toimin tunneilla opettajan roolissa ja olen valmistellut tunneille teemat, neljä kertaa toimin ohjaajan roolissa.

Koska kyseessä on vapaavalintaiset opinnot, ryhmässä on joka kerran eri opiskelijoita. Opiskelijat vuorottelevat kahden vapaavalintaisen ryhmän opinnoissa viikoittain. Toinen ryhmä opiskelee englantia toisia kädentaitoja.

Kädentaitojen ryhmässä on viikosta riippuen 2-4 opiskelijaa. Osa opiskelijoista tarvitsi koko ajan apua tehtävien tekemisessä. Opiskelijoille oli vaikeaa viivoittimen ja saksien käyttö sekä mittojen laskemisessa oli vaikeuksia. Ryhmän omatoimisin opiskelija oli myös taitavin eikä tarvinnut useinkaan apua

tekemisessä. Tämän opiskelijan kanssa haasteena oli välillä pitkästyminen ja ohjeiden noudattaminen.

Omille opetustunneille pyrin tekemään tuntisuunnitelmat (ystävänpäivä, ompelu, korttiaskartelu). Olin tehnyt malleja töistä, joita olin ajatellut opiskelijoilla teettää. Näistä jouduin molemmilla kerroilla osittain luopumaan, koska opiskelijat halusivat mm. jatkaa edellisellä kerralla kesken jäänyttä tekemistä.

Sommittelua ja värien käyttöä opin myös itse näillä tunneilla lisää. Sekä tyytyväisyyttä. Tunneilla korostui ohjauksen merkitys, koska useille opiskelijoille oma-aloitteisuus ja työhön ryhtyminen on vaivalloista.

Olin pitänyt kädentaitojen opettamista yhtenä varmimmista aineista. Kuitenkaan pelkän opetettavan aineen tietopohja ei useinkaan riitä. Perustaitojen opettaminen ja ohjaaminen vaati erilaisen näkökulman miettimistä. Toisaalta taitavimpien opiskelijoiden pitkästyminen välttämiseksi piti olla varalla vaativiakin tehtäviä.

4.3 Tieto- ja viestintäteknikkaa valmentava I -linjalla

Aloitin tunnin kyselemällä opiskelijoiden kokemuksia Facebookista. Opiskelijoista usea olikin jo tietoinen riskeistä ja vaaroista. Tässä vaiheessa saimme aikaan mielestäni mukavan rennon keskustelutuokion. Myös luokan kuuro opiskelija otti osaa keskusteluun tulkkien avustamana.

Tämän jälkeen näytin oman Facebook-tilini kautta opiskelijoille käyttäjätilin asetuksia ja yksityisyysasetuksia. Mietimme, minkälainen on hyvä salasana. Opiskelijat kommentoivat jonkin verran ja myös ohjaaja otti osaa keskusteluun mm. kertomalla esimerkkejä omista kokemuksistaan. Punaisena lankana opetustuokiossa oli em. poliisin laatima ohje.

Olin varautunut sopimuksen mukaan pitämään yhden tunnin (60 min) mittaisen opetuksen. Tilanne muuttui, koska ns. teoriaosuuteen ja keskusteluun meni aikaa enemmän kuin olin arvioinut ja saimme otettua tietokoneet esille vasta tunnin lopulla. Tässä vaiheessa oli jo selvää, että jatkamme samaa asiaa toisella tunnilla. Ensimmäisen tunnin päätteeksi katsoimme videon tietoturvasta. Opiskelijat eivät oikein keskittyneet videoon, koska heillä oli tietokoneet edessään. Toisen tunnin aluksi katsoimme kaksi pientä tietoisuutta, joiden aikana ei saanut tietokonetta vielä avata. Näin opiskelijat keskittyivätkin paremmin katsomaan videoita. Videoiden jälkeen opiskelijat paneutuivat päivittämään omia Facebook-määrittäjiään ja tässä vaiheessa sekä minä että ohjaaja autoimme pyydettäessä.

Ryhmän ohjaajalta sain toiselle ja kolmannelle tunnille hyvää materiaalia, jota kävimme läpi ja josta keskustelimme. Lopuksi tutustuimme vielä atk-ajokorttikouluun (www.atk-ajokorttikoulu.fi) ja siellä eritoten nettietikettiin, verkon ja internetin vaaroihin. Tässä vaiheessa opiskelijat olisivat halunneet tehdä tehtäviä ja kokivat pelkän tekstin tutustumisen vähän tylsäksi. Videot katsoimme internetistä SmartBoard-järjestelmän välityksellä. Opiskelijat saivat pari sivua monisteita. Yksi monisteista luettiin ääneen.

Tuntien jälkeen sain ohjaajalta positiivista palautetta. Olin hänen mielestään esittänyt asiat selvästi ja edennyt riittävän hitaasti. Suurin oppi itselleni oli se, että aina on oltava mukana/valmisteltuna runsaasti varamateriaalia. Sitä oli minulla nyt ihan liian vähän.

Etukäteen mietin, että olisiko pitänyt tehdä vieläkin tarkempi suunnitelma tunnin kulusta. Tämä ei kuitenkaan ollut tarpeen. Runko ja siihen miettimäni asiat riittivät ja näin jäi aikaa myös vapaamuotoisemmalle keskustelulle.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Kehittämishankkeeni tavoitteena oli oman opettajuuden kehittäminen. Olen pyrkinyt tarkastelemaan opettajuuden kehittymistä ja käyttöteoriaani omien opettajakokemusten avulla.

Olen pyrkinyt kuvaamaan käsitystäni omasta opettajuudesta suhteessa omiin opetuskokemuksiin ammatillisessa erityisoppilaitoksessa, pohtimaan omien kokemusten kautta hankittuja tietoja ja opettamisen taitoja.

Opiskelujen alkuvaiheessa saimme tehtäväksi määritellä oman käyttöteoriamme. Tuolloin pari vuotta sitten oma käyttöteoriani pohjautui käsitykseeni ihmisestä ja oppimista. Ihmiskäsitykseni määrittelin seuraavin lausein: Ihminen on perusluonteeltaan hyvä. Ihmiset ovat tasa-arvoisia. Ihmisiin voi luottaa. Ihmisten kohtelussa pitää pyrkiä oikeudenmukaisuuteen. Kommunikoinnissa ihmisten kanssa on pyrittävä rehellisyyteen. Kohtele lähimmäistäsi kuten haluaisit itseäsi kohdeltavan. Oppimiskäsitystäni taas kuvasin seuraavilla lauseilla: Oppiminen pohjautuu tiedonhankintaan ja taitojen opetteluun. Oppimista voi tapahtua koko ajan kaikissa tilanteissa. Oppia ikä kaikki. Tekemällä oppii. Mielekkäälle oppimiselle tulee luoda puitteet. Opiskelijalle annettava vastuu omasta oppimisestaan. Opettajan tehtävä on muokata opetettavaa ainettaan sellaiseen muotoon, että oppimiselle on hyvät edellytykset. Ohjatakseen ja tukeakseen opettajalla on oltava hyvä tietopohja opetettavaan aineeseen.

Ojasen (2000) mukaan käyttöteoria on eräänlainen sisään rakennettu säännöstö tai ohjausjärjestelmä. Jokaisella ihmisellä on oma käyttöteoriaansa useisiin toimintoihin: opettajalla oma opettajan teoria, vanhemmilla oma kasvatusteoria, johtajalla oma teoria johtajuudesta ja niin edelleen. Tutkiessaan omaa käyttöteoriaansa ihminen alkaa ymmärtää, minkälaisiin arvoihin, uskomuksiin, tietoihin ja vastaaviin hänen toimintansa pohjautuu. Käyttöteorian osaset syntyvät kokemusten ja tapahtumien seurauksena ja se kehittyy jatkuvasti.

Luukaisen mukaan teoreettinen perehtyminen ja täydennyskoulutus luovat perustan opettajan käyttöteorialle, joka jalostuu työkokemusten ja kollegiaalisen reflektion kautta. (Luukkainen 2004, 157) Opintojen alussa kirjaamani käyttöteoria on vieläkin käyttökelpoinen. Lauseet ovat sitä, mitä maailmasta ajattelen ja mihin pyrin. Omassa opetuksessani havaitsin, että opetettavaan aiheeseen pitää perehtyä riittävästi, että saa varmuutta ohjata opiskelijoita. Myös opettajan työssä harjoitus tekee mestarin eli vain opettajan työtä tekemällä voi kehittyä opettajana. Kollegoilta saadun palautteen merkitystä ei voi koskaan korostaa liikaa. Etenkin näin opettajan uran alkumetreilla on paljon asioita, jotka vievät huomiota opetustilanteessa. Tällöin on tärkeää, että joku muu havainnoi opetustilanteen kokonaisuutta ja antaa siitä palautetta.

Opettajan kokemuksen myötä olen huomannut pohtivani oikeata olemista. Mikä tieto on oikeaa? Milloin tehtävä on tehty oikein? Kuka määrittää mikä ja miten on oikein? Onko olemassa yhtään asiaa, josta joku voisi sanoa sen olevan absoluuttisesti yhdellä tavalla oikein? Tekemällä oppiminen ja ohjauksen tarve korostuivat työkokemuksen myötä. Turhan usein me opettajat ja ohjaajat ohjaamme opiskelijoita liikaa tekemään asiat oikein. Jokaisen on saatava tehdä virheensäkin itse.

LÄHTEET

Ahvenainen, O., Ikonen, O., Koro, J. 2001. Johdatus erityiskasvatuksen käytäntöön. Helsinki: WSOY.

Hirvonen, M. 2006. Ammattikouluista avoimiin oppimisympäristöihin. ammatillisen erityisopettajan työ muutoksessa. Väitöskirja. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Hirvonen, M., Kaikkonen, L. (toim.) 2005. Maisemia matkalta. Näkökulmia ammatillisen erityisopetuksen ja erityisopettajan työn muutokseen. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Honkanen, E, Kaikkonen, L & Kotila, H. 2008. Näkökulmia ammatilliseen opetukseen. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy

Kaikkonen, L. (toim.) 2010. Ammatilliset erityisopettajat oman työnsä asiantuntijoina. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

Luukkainen, O. 2004. Opettajuus - Ajassa elämistä vai suunnan näyttämistä. Väitöskirja. Tampereen yliopisto.

Ojanen, S. 2000. Ohjauksesta oivallukseen. Ohjausteorian kehittelyä. Helsinki: Tutkimus- ja koulutuskeskus Palmenia.